

VASÁRNAPI ÚJSÁG.

7-dik szám.

(ÚJ FOLYAM)

Jul. 23-án.

Déva. Gr. Kun Gothárd, Hunyadmegyének Jul. 10-én tartott közgyűlésében, főispányi székét eskü letétel mellett egyszerűen elfoglalta.

Hunyadmegye követei a budapesti országgyűlésen Györfi Samu és Gyulai Lajos. Pótló követ Váradi Ádám. Mint mondják Jordán Domokos is követ akart lenni. Hasonló dicsőségre vágyott Krányik Miklós dobrai esperest is, Jordánnak fortátja. Krányik az oláh ajkuakat a disunitum templomba öszszegyűjtötte s huzamos ideig bujtatta. Ennyivel meg nem elégedve a gyűlés színén is ily szerüleg beszélt feleihez: „ne higgyetek a magyaroknak; azok titeket megcsalnak. Látjátok-é még most is csak csóváknak hívtak ide benneteket sat. sat. Ezt természetesen elhallgatni nem lehetett. Egy hang, tanácskozás közben kiáltja: imé itt a bujtogató! Két nemzetör a gaz esperest töstént karon csípi, melyre nagy zajgás támad. Az elnök, csendre intő szavai sikeretlenül hangozván el, csenget. Ez a vitéz popáknak, kik anynyi rosra csábitják a szegény jámbor népet, vészharang volt. Felemelék azért ujdjon szoknyájokat és harezias elszántsággal futásnak eredtek. Utánok a hü nyáj, és lön az addig csoportozó, susogó népeknek sebes megiramodása, a kapuni kiszaladása, a palánkokoni átugrása, az ugrásban elesettek egymásra kálángyalódása, a czondráknak, tarisznyáknak elhullása, végre a szőlőknek, kerteknek kétségbeesett vitézekkeli megtelése; a vármegye ház udvarán maradt kevés számuaknak pedig nagy nevetése. Egyedül Krányik nem mozdulhatott; neki magát igazolni kellett. Mig e nehéz munkában izzadott, az alatt az elszaladottak visszaszólítottak s a csend megint helyre állott. Krányik sérelem nélkül menekült, noha felakasztására, ha két nyaka lett volna is, elég ok volt. E kis mámi ribillio nevezetes dolgokat hozott világosságra. Oláh ajakról hallók, miképp a hunyadmegyei köznép

Nopcsa Vaszi és Saguna arra birták, hogy a mely rendeletek alatt e becses neveket nem látják, azoknak ne higgyenek. A hátszegi major Nopcsáéknak complextársa. Hátszegvidéki oláhajku nemzetör Popeszk ur, mély fájdalommal rajzoló a gyűlés színe előtt, menynyire el van ámitva nemzete, s mi nyomor vár réa az alacson bujtatások következtében. A szemtelen bujtogatókat jól ismerjük: és ők még sem függenek. Krányik mihelyt megszabadult, azonnal igyekezett elorsanni, de a kapuból visszahivatott, és az elébb hazugsággal ámitott nép előtt most az egyszer igazságot kellett egy szék tetejéről szólnia oláh nyelven. Ökeme ha tovább is ugy viszi mint eddig, egy nagyreményü fiával együtt bizonyoson akasztófán fog száradni, mert lépteit éber figyelem kíséri. Jordán ur igen jól szokta magát találni egyszer másszor házánál.

Alpestesi pap s tudós Magyariferecz ur történetesen szerencsés volt részt venni a Nopcsa-féle konferenciákban mind Záhmon, mind Farkadinon. Nó de mondók: *történetesen* mind Záhmon mind Farkadinon.

Jordán a közgyűléssel egy levelét kívánja tudatni, melyben Déváróli elpusztulásának azt az okát adja, hogy élete fenyegettetett. Nem kérdeztük. De kimondottuk réa, hogy a merre a szemével lát arra menjen, csak Déva felé ne! Itt a közcsend háboritva van általa.

Vajda Sándor is elmehet a verebek árával.

Hunyadmegye minden füstre 30 p. krt. rótt a haza szükségein segitendő. Az ily bégyülendő öszveg 12 ezer pengő forinra rüg — ha béfizetetik. Ezen kívül adakozási ívek nyittatnak.

A dévai örsereg el van látva katona fegyverekkel. Erös és gyakorlott. A vidékiek is jól viselik magukat. Haró, Algyógy, Lozsád katonai rendben jött bé a közgyűlésre, Hátszegvidéke derék ügyes huszárjait mutatta bé. Munkába van véve, hogy az egész megyei nemzetörség egy

hatalmas ezreddé olvasztassék össze. Csak fey-
ver kell Gyula-Fejérvárról.

E megyében minden alacsony bujtogatások
daczára a rend és csend legkevesebbé sem há-
borított meg.

Honvédi őrsereg főhadnagya gr. Bethlen
Olivér keze alá a kolozsvári önkéntesek számá-
ra e következő adakozások adatván:

1-ör több honfiak adakozása . . .	170 Rft.
2-or nők adománya	29 —
3-or a kolozsvári nemzetőri huszá- rok adakozása	80 —
4-er a 10-ik gyalog száad adománya	70 —

összesen 349 ft. p. p.

ezen öszvegről a kézhez vevő főhadnagy ur ta-
núsított számadását a bizottmányhoz beadván, az
helyesnek és hiba nélkülinek találtatott; mi is
az illető adakozók megnyugtatójuk végett ezen-
nel közhírré tétetik, a többi adományokról szá-
madás ezután tétetik közhírré. Kolozsvárt, július
13-án 1848. a toborzást intéző gyűlésből.

B. Splényi Mihály,
alelnök.

Pataki József,
bizottmányi tag.

A képviselők háza a szabályzat felett vitat-
kozik s ottan ottan interpellálgatja a ministe-
reket.

A többek közt jul. 13-án a hadministert szó-
tították fel, adjon felvilágosítást miért vesztegel
a hadierő az aldunai vidéken? igaz-é, hogy a
lázdókkal újból feygyernyugvást kötöttek volna?

Más nap a hadminister nyilatkozván, hogy
felvilágosítását csak titkos comitében teheti, a
ház titkos comitévé alakult, a karzatokat kiüri-
tették s még az újságírókat is kiintették.

Itt hát a függöny legördül s a mi megette
történt, arról hallgat az irás, mert a nemzet tit-
kai szentek.

A hirlapírók boszszankodnak s azt mondják:
a journalistákat, kik a közvélemény irányadói az
ily zárt comitékből nem kellene kizárni; legfel-

jebb csak azt kéne megtiltani, hogy a hallottakat
hiteles alakban elő ne adhassák. Mert hisz a
kormány politikáját jobban kiismerve, feltaná-
nák azon kiindulási pontot, melyből kell tekin-
teni s megítélni a dolgot s a közvéleménynek
biztosabb irányt adhatnának.

Igazuk van-é a hitlap íróknak? itélje meg
a közvélemény.

Némely pesti lapok egy névtelen proclama-
tíot emlegetnek, melyet a képviselők házában
bizonyos egyének osztogatnak.

E proclamatíoban a volna, hogy a megaján-
lott 200,000 katona ausztriai színeket viseljen,
s miután pénz is lesz elég, ő felsége iránti hü-
ségünk jeléül, menjenek az olaszok ellen.

Kolozsvártt pedig hasonlag némely emberek
azon híreket terjesztgetik, hogy a magyarok a
horvátokkal békét kötöttek s már most a fela-
jánlott katonasággal együtt fognak menni az ola-
szok legyőzésére. — Mi mind e proclamatíot, mind
az említett híreket a reactio újabb furfangos ár-
mányának hisszük, miszerint a közlekedéssel
megajánlott hadi erő iránt a népet korán elide-
genítve, a kivitelt lehetőségig gátolják, akadá-
lyozzák.

Azon férfi, ki e hadierő megajánlására lel-
kes beszédével a képviselő házat felhívá, sokkal
szilárdabb jellemű, mintsem valaha beléegyez-
nek, hogy azon erőt, mit a nemzet képviselőitől a
haza megmentésére, önállásunk biztosítására kért,
más nemzet szabadsága elnyomására használ-
hassák.

De az ily szerű gyanúsítás nálunk nem új-
ság, találkoztunk mi e félékkel a nemzetőrség
felállításakor is. S mivel már akkor fájdalmasan
tapasztaltuk, menyenyire hátráltatják az ilyesmik
az ügyet; s hogy a nép, ha a valószínű és a
legnagyobb absurdum között kell választani, hi-
telt mindig az utóbbinak ad: ohajtanók, hogy a
kormány e részben mentől előbb világosan nyi-
latkozzék.

A főrendek is tartottak egy ülést, melyben

a válaszfelirat készítésére bizottmányt neveztek s egyszersmind Wesselényi Miklós indítványára meghatározzák, hogy a válaszfelirat azon kijelentéssel kezdődjék, miszerint a haza iránt életökkel és vagyonukkal készek minden áldozatra; a veszély nagyságát eszökbe veszik s mint férfiak állanak elejébe.

Madarász László a „nép elemben“ minden elvrokonokat komolyan felhív, hogy, ők demokraták ez után egymást te-nek szólítsák.

Azt mondja továbbá: „a fénynevek, hoszszu czimerek, pompás ürességek ideje lejárt — szeretnők tudni azon csodabogár nevét, ki még ma is visszaütasítaná a levelet, ha azon előnevei s roppant mi- és minőségei helyett, a „honpolgár“ legdiszesebb nevezete volna írva.“

Járt-é erre mifelénk tejéns madarász ur?

Kir. biztos b. Vay Miklós jul. 9-én éjféltájt érkezett Brassóba, másnap a tanács és közönség követei által tisztelgett nála.

A brassóiak el vannak ragadtatva általa, azt írják, hogy a kir. biztos értette meg velök igazán az uniot; hisz őket a magyar ministerium nem akarja minden módon magyarizálni; hisz az egészben csak anynyi vesztesök lesz, hogy az udvari cancelláriától, meg a bureaucatiától megszabadulnak. Hisz a ministerium nem zaklatja el a czéhhogat csak reformálja; hisz a ministerium az ipar és kereskedelemnek legbuzgóbb pártolója kíván lenni.

A brassói polgároknak nagy kő hullott le szívéből.

A szebeni újság pedig mindezekért megszidja a brassóiakat.

Azon nemzetiggyűlésben — ugymond — melybe Brassó is elküldötte volt a maga coryphaeusait nem meghatároztuk volt-é, hogy a magyar ministeriumtól Erdélybe küldött kir. biztost a szász földön kir. biztosnak el ne ismerjük, sőt ellene innepélyes óvást tegyünk, s ti mégis servus humilimusai valátok? — Ez-é a szász nemzetiegyesség!

Hiszszük biz azt, hogy Szebennek roszul esik, ha másnak több esze van mint neki.

A cultus minister jul. 8-án minden vallásfelekezetek főpásztoraihoz bocsátott körlevelében felhívja ezeket, hogy papjaiknak és alárendeltiknek szoros kötelességökké tegyék, miszerint a népet felvilágosítani, a törvény rendeleteiről értesíteni, a testvériség, rend és béke igéire oktatni soha meg ne szünjenek. Egyszersmind: hogy a kormány rendeleteit minden ember tudhassa; azt is meghagyja, hogy e rendeleteket a lelkészek a szószékből kihirdessék s népszerűleg meg is magyarázzák.

A kereskedelmi minister jul. 9-kén a hatóságokkal tudatja, hogy a kiküldött orvosok jelentése nyomán az Oláhországban uralkodó cholera szelidebb s kevésbé veszélyes mint az 1831-beli; minthogy azonban e járvány irányát hazánk felé látszik veszi s előjelei a határszéleken már mutatkoznak, a szükséges előkészületekről rendezkedik, hogy t. i. a hatóságok gondoskodjanak kórházakról, orvosokról, halottas házakról, s arról hogy mindenütt elegendő gyógyszer legyen.

Legnevezetesebb pedig az, miszerint előre ki kívánja hirdettetni, hogy a járvány kitörése esetére, semmiféle elzárkozás nem fog történni s a közlekedés legkisebb megakasztást sem szenvedend, mint a mi a járvány terjedését ugy sem gátolja, hanem csak rémulést s szükségét okoz.

Ugyan e tárgyban az egyházi főnökökhöz is rendelkezik a minister, miszerint a helységek lelkészeit oda utasítsuk, hogy a eholera közelgetésekor s ideje alatt a népnek szükséges felvilágosítást adjanak, a támadható előítéleteket eloszlatni s a kedélyeket megnyugtadni iparkodjanak.

Erdélyi követek: Felső-Fejérből: Horváth István és Pócsa Ferencz.

Versecz mellett jul. 11-kén dzsidás ezredes Blomberg vezérlete alatt egy csapat huszár és

számos nemzetőr a rácok egy nagy táborát szétverte. Az ütközet a városhoz közel történt s a győzelem másfél óráig tartó heves küzdésbe került. A miéink 4 ágyut s 3 zászlót foglaltak el.

A zászlók kettője illir színű ily felirattal: „Jertek barátim, az istennek nevében; — egyenlőség és szerb birodalom!” A harmadik zászló császári színű, de ugy készítve, hogy e színeket egy tolásra illir színekké lehet változtatni.

E zászló eléggé jellemzi a szerb lázadást melynek két főbb vonása: ámitás és rablás.

A lázadók közül mintegy 62-en maradtak a csatatéren, többeket s közöttük a híres lázzitót Stanimirovicsot elfogták. Ez uttal tán csak ő is megkapja érdemlett bérét.

A mieink 2—3 embert vesztek s egy néhány kapott sebet.

Blomberg ezredes 107 foglyot küldött bé Temesvárra, kiket a verseczi ütközet után az illir-bánáti határőr-ezred néhány derék tisztjeinek erélyessége s határozottsága kerített kézre.

Újabb hírek szerint jul. 15-én a rácokkal újból ütközetre került a dolog. Hadsergünk legelőbb is Sz. Tamás helységét kezdte ágyuztatni.

Ha oldaluk mellett nem küzdhetünk, legalább imádkozzunk érettök és a hazáért!

Páris jul. 6-án temette halottjait; mivel azonban egy özszeesküvésnek jutottak nyomába, mely az ünnepélyes menetnek előre tervelt útjában éppen azon ház fedele alatt hol ez előtt 13 évvel Lajos Fülep alatt, pokoli gépet állított volt fel, a nagy szertartás elmaradt s az elesteket nem a juliusi oszlop hanem a Medeleine temploma alá temették. A tetteseket még nem tudják.

Jassyba az orosz előcsapat, 4000 gyalogság, egy svadron kozák és két ágyutelep hat-hat ágyuval, jul. 10-én megérkezett.

A reactio hydrája Bukarestben ismét felütötte fejét. A tehetősebb földesurak az oláhországi utakat és passusokat elfoglalták, a sürgönyöket el-

fogták s helyettök irtak a mit tetszett, az ideiglenes kormányról képzelhetni, hogy minden jót.

Jul. 11-kén a metropolita egy manifestumában az új alkotmányt eltörölte, átok alá vetette, s a fejedelmi szék helyre állításaig helytartókat nevezett. Az új helytartók Varesen Fodor és Baleanu.

12-én az ideiglenes kormány a hegyek közé illant.

De 13-án mintegy 10,000 ember ment a metropolitára azon alázatos kéréssel, hogy tegnapelőtti rendeletét méltóztassék visszavenni.

Ő szentsége a hathatós kéréseknek engedett az új alkotmányra viszont megesküdt.

A nép halála jeléül a metropolita házát megakarta rohanni; de az ügyes pap szépen kimosdott. Hanem bezzeg volt azoknak drága dolga, kiket belé kevert. Ezek házait megrohanták, feldúlták. Sosima, a helytartók s még más köpenyforgatók részesedtek e ritka szerencsében.

A katonaság eleinte habozott, de utójára az alkotmányt elfogadta.

14-én az ideiglenes kormány viszszaért, s működéseit újból átvette.

Azaz hogy a míg viszont meg nem ugratják.

Az ausztriai alkotmányozó gyűlés jul. 10-én kezdette meg előkészítő üléseit. A képviselők úgy látszik nagyon szeretik a tulságokat, mert a centrum üres, míg a legszélső jobb s kivált bal oldal tömvék. Maga Dobbhof is a bal oldalon foglalt helyet.

A gyűlés különben hasonlít valamenynyiben a Babel tornyához; legelőbb is nyelvök zavarodott össze, s hogy egymást megérthessék tolmácsokat kelle rendelni. Némelyek még a jegyzőkönyvet is sláv nyelvre kívánták fordíttatni.

Kolozsvárt jul. 21-én.

A második székely gyalogság egy zászlóalja tegnapi d. u. érkezett városunkba.

A nemzetörség néhány századai, a még mindig fegyvertelen önkéntesek egész Felekig eléjükbe mentek volt, hol üdvözlő beszédekkel és éljenekkel fogadták. A kolozsvári polgárok pedig rokonaikat, kik a hazáért mennek véreket ontani, valóságos magyar vendégszeretettel látták.

Ma reggel miután az alkotmányra esküjüket letették, tovább indultak Várad felé.

Győzelem és diadal kísérje fegyveröket!